

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolalaisen ja karjalalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 40 • Perjantaina 8. lokakuuta 2004

55. VUOSIKERTA

Irttonumerohinta 1 €

**LAATUA
EDULLISUUTTA
AMMATTILAISelta**

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppakatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Tuttuja vieraita

Elämä on kuljettanut

Onneksi on riittänyt lapsukaisia.

Kuka olet ja mitä Sinulle kuuluu?

Olen Anna Kaarina, ja molemmat mummoni olivat myös Annoja. Olen syntynyt Kurkijoen Kuoppalassa 1934 Olga ja Antti Taskisen vanhimpana lapsena. Perheeseen syntyi vielä kaksi veljeä ja neljä siskoa, jotka kaikki voivat hyvin. Puolisoni on Rautalammilta kotoisin, ja olemme olleet naimisissa reilut neljäkymmentä vuotta. Saimme kaksi tytärtä: toinen asuu Helsingissä ja toinen Mäntsälässä. Lapsenlapsia on neljä, joista nuorin on yksitoistavuotias.

Mitä työtä olet tehnyt?

Tästä jo huomaa, että lastenhoitoa on riittänyt, ja sitä olen tehnyt töissäkin. Olen toiminut kunnallisena kodinhoitajana kaksikymmentä vuotta ja loppu-työajan olin työnjohtotehtä-

vissä. Ammattini ohella olen toiminut luottamusmiehenä ja muissa työhöni liittyvissä asioissa myös valtakunnallisella tasolla.

Missä nykyisin asut?

Nyt on hyvä nauttia tästä suuresta eläkkeestä. Olen asunut yhdellätoista eri paikkakunnalla. Tällä hetkellä asun Vantaalla, jonne mieheni rakensi omakotitalon neljäkymmentä vuotta sitten. Yhteisvoimin rakensimme kesämökin parikymmentä vuotta sitten nykyiselle Pieksänmaalle Ahvenisen rannalle.

Miten olet kokenut karjalaisuutesi?

Tunnen itseni enemmän karjalaiseksi kuin eurooppalaiseksi. En ole osannut korostaa karjalaisuuttani, koska en ole kokenut siitä olevan mitään hyötyä, muttei haittaakaan.

Kerran olin elokuvassa 1954.

Kotimäellä Kurkijoella menossa Pirunkirkkoa katsomaan. Liisa Mäkinen, Uuno ja Tuovi Kovanen ja Olga Taskinen, piilossa Pertti Taskinen.

Oletko tehnyt kotiseutumatkoja?

Äitini eläessä kävimme ensimmäistä kertaa Kurkijoella. Linja-auto oli täynnä hänen jälkipolveaan. Matka oli ikimuistoinen äidin toimituksessa oppaana.

Toisen kerran matkustin mieheni, tyttäreni ja tyttärentyttäreni kanssa. Näimme paikkakunnan rappeutuneen.

Mitä mieltä olet Karjalan palautuksesta?

Mielestäni Karjala pitäisi neuvotella Suomelle takaisin, ja sisarusteni kanssa aiomme anoa perintömaitamme takaisin. Onhan maailmassa suurempiakin vääryyksiä korjattu.

Tulevaisuuden haaveet, suunnitelmat?

Tällä iällä ei enää kannata tehdä suunnitelmia vaan

ottaa päivä kerrallaan. Haluaisin vielä kerran käydä Kurkijoella lastenlasteni ja siskoni Irjan kanssa.

Kenet haastat seuraavaksi?

Toivon, että Irja Michel Kanadasta kertoo elämästään perheen nuorimpana lapsena.

Vapaana, omalla rannalla.

Pieniä pakolaisia Vietnamista, joita olen saanut hoitaa.

Uuden Loimaan menestys rakennetaan yhdessä.

**Olavi Ala-Nissilä
148**

Vaikuta kunnallisvaaleissa!

Ennakkoäänestys
13.-19.10.2004 ja
varsinainen vaalipäivä
su 24.10.2004

www.olaviala-nissila.net

Tavallisen
hyviä ihmisiä

Olen mukana Keskustan ehdokkaiden
torikahveilla la 9.10. klo 9.00-10.30

TERVETULOA!

**Pekka
Ahokas**

**Taina
Haavisto**

**Sukujuuret Kurkijoella
– elämä Loimaalla!**

Muistaha siekii äänestää!

KESKUSTA

Valitse edunvalvojaksesi vastuuntunteva, vankkaa kokemusta elämän eri osa-alueilla omaava

kurkijokelainen SILLANRAKENTAJA

Loimaalla; elämäkokemusta maaseudulla taajamista ja kaupungista.

Osastopäällikkö
**Raimo
Savolainen**

Vielä virtaa riittää!
Olen innolla ja nöyrin
mielin mukana
vaaleissa.

KESKUSTA

Erityisliikunta, nuorison
ja ikäihmisten
tarpeet paremmin
huomioon.
Vapaaehtoistyö
kunniaan.

Äänestä

**Tellervo
Niemensuo**

valtuustoon.

176

KESKUSTA

8.10.2004

Kyllä me muistamme!

Eräs lukijoistamme tuossa kirjoitteli, että on hienoa kun uusi veteraanien muistopatsas saatiin pystyyn Lohjalle, jotta nuoretkin tietävät kuka tämän itsenäisyyden on meille taannut.

Olen kirjoittajan kanssa sikäli eri mieltä, etteivät nuoremmat tarvitse tällaisia muistakseen miten itsenäisyys on saavutettu. Muistopatsailla ja –merkeillä on mielestäni ihan erilainen merkitys.

Suomalaisten nuorten isänmaallisuus on viime vuosina koko ajan kasvanut. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen historianopetus kouluissa on huomattavasti todenmukaistuneempaa, myös Viron, Liettuan ja Latvian historiasta opetetaan – 60- ja 70-luvulla koulua käyneenä en kuullut niistä koulussa mitään. Nyt voidaan puhua asioista niin kuin ne tapahtuivat.

En ole koskaan tavannut yhtäkään nuorta ihmistä, joka ei kunnioittaisi veteraaneja ja heidän työtään sodassa.

Muistomerkeillä ja –patsailla on merkitys hiljentymisen paikkana. Niiden ääressä voimme hiljentyä kiittämään itsenäisyydestämme Jumalaamme, voimme hiljentyä pyytämään voimia vielä elossa oleville veteraaneille. Voimme pyytää voimia myös heille, jotka jo kauan sitten joutuivat sodan vuoksi menettämään läheisensä. Voimme muistaa ja muistella – mutta muistamista varten emme noita patsaista tarvitse. Me muistamme kyllä muutenkin. Eihän tarvitse kuin avata televisio, katsoa uutiset, ja jokainen varmasti muistaa miten arvokas asia on itsenäisyys ja rauha!

Maire Soiluva

Hartaus sunnuntaiksi 10.10.
19. sunnuntai helluntaista

**Rakkaat ystävät,
Satu ja Rasmus!**

”Tämä päivä on teidän yhteisen elämänne suuri juhlapäivä. Olemme iloitsenmassa teidän kanssanne, rukoilemme teidän puolestanne ja siunaamme teidät. Rakkaus on tunteista väkevin. Mutta se ei ole vain tunne. Rakkaudessa on kysymys myös tahtomisesta ja tekemisestä. Siinä voi kasvaa ja siinä tulee nähdä vaivaa...”

Taakse jääneen kesän hääjuhliissa olemme taas saattelleet monta avioparia yhteisen elämän matkalle, sille matkalle, jonka syvin voimavara on rakkaus.

Tämä viikko kirkkovuodessa pysähdyttää meidät kysymään: mitä rakkaus on? Tätä kysymystä meille avaa juutalaisen lainopettajan ja Jeesuksen välinen keskustelu. Juutalaiselle rakastaminen merkitsi yhtä kuin Jumalan Siinailla antaman lain, sen määräysten ja elämänohjeitten mahdollisimman tarkka noudattaminen. Kuitenkin lainopettajalla oli tarve priorisoida lain vaatimuksia, asettaa niitä tärkeysjärjestykseen. Siksi hän meni Jeesuksen luokse ja kysyi, mikä on suurin ja tärkein käsky. Jeesuksen vastaukseen kiteytyy kristillisen uskon ydin: ”Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielesiäsi ja rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.”

Mitä tuo Jeesuksen vastaus merkitsee meille tässä epäoikeudenmukaisuuden, itsekkyyden, väkivallan ja terroriuhan maailmassa? Mitä rakastaminen merkitsee siinä lähiympäristössä, missä minä elän? Rakkaudesta on kirjoitettu paljon tunteellisia ja filosofisia ajatuksia, on runoja ja korulauseita. Niillä on oma arvonsa sopivalla hetkellä. ”Rakastan sinua, olet minulle tärkeä!” Tämän ajatuksen arvo ei ole kadonnut mihinkään vuosisatojen saatossa.

Maailmanhistorian suurin asia on siinä, että ”sana tuli lihaksi”, Jumalan rakkaus syntyi ihmiseksi. Jeesus osoitti meille, mitä rakkaus ihmisten välillä merkitsee. Ja hän jätti meille tehtävän: suurinta maailmassa on edelleen se, että rakkaus tulee lihaksi, se saa muotonsa tekoina ja elämänsenteina. Rakkaus on sitä, että emme puhu toisista perättömiä, emme levitä valheita, emme aliarvioi toisen elämää, emme pidä yllä riitaa ja kateutta.

Siksi viikon kysymys kuuluu: rakastanko Jumalaa, rakastanko elämää niin, että toinen ihminen sen tuntee? Rakastanko niin, että se näkyy lähipiirin ihmissuhteissa, kaupan kassajonossa, elämän taakkojen kanssa kamppailevan kohtaamisessa, oman elämäni arvoissa ja ajankäytössä, työpaikan kahvihuoneen keskusteluissa ja kolehtihaavissa?

Kerttu Venäläinen

Kuolleita

Rakkaamme

**Eino Ilmari
KIISKI**

s. 20.12. 1921 Kurkijoki
k. 3.10.2004 Helsinki

Kaipaamaan jäivät

Sisar Aili Sarre lapsineen
sekä muut sukulaiset ja ystävät

*Mun kanteleeni kauniimmin
taivaassa kerran soi,
siel uusin äänin suloisin
mun suuni laulaa voi.*

Siunaus toimitetaan 16.10. 2004 klo 12.00 Nummen seurakunnan kirkossa, joka täten kutsuna ilmoitetaan. (Saapumisesta pyydetään ilmoittamaan ma 11.10. mennessä puh. 09-8232 838 tai 0400-790 960)

NIMIPÄIVÄT

pe 8.10 Hilja
la 9.10 Ilona
su 10.10 Aleksi
ma 11.10 Ohto, Otso
ti 12.10 Aarre, Aarto
ke 13.10 Taija, Taina,
Tanja
to 14.10 Elsa, Else,
Elsi

Muistettavaa

– **Hiitolan Pitäjäseuran** järj. tarina-ilta ti. 12.10 klo 18 Tuomarink. 2 Pori. Kari Rajainmäki esittää videolta kotiseutumatkojensa antia, ”kappale kauneinta karjalaa” Tervetuloa kaikki mukaan.

– **Elisenvaaran Marttakerhon** askarteluilta Tuulensuun Palvelukeskuksessa to 21.10 klo 18. Kynä, sakset, ja viivotin mukaan.

– **Lappeenrannan Kurkijokelaiset** kokoontuvat 17.10 klo 13 Siiri Horttanaiselle Koulukatu 34 A 26. Tervetuloa

Kurkijokimuseo

on avoinna syys-toukokuussa sopimuksen mukaan.

Museolla työskennellään ma-ke virka-aikana, mutta vierailusta kannattaa sopia ensin puhelimitse tai sähköpostilla 050-403 6050/Maria Kauppinen tai 050-377 9358/Kari Kiiski tai kurkijokimuseo@auria.net.

Pääsymaksu:
2 Eur aikuiset ja 1 Eur lapset.

Tapahtumia

Loimaan Seudun Karjalaseura ry:n SYYSKOKOUS

pidetään keskiviikkona 20.10. 2004 klo 18.30 Kurkijokelaisen konttorilla os. Vesikoskenkatu 13 as 21, Loimaa

Esillä sääntöjen määräämät asiat,
mm. puheenjohtajan valinta

Tervetuloa

Hallitus

Kurkijokimuseon TALKOOT

jatkuvat tiistaina 12.10.04.

Museolla järjestellään paperiarkistoa klo 14-19.

Tervetuloa mukaan myös lyhyemmäksi ajaksi.

Talkoolaisia pyydetään ilmoittautumaan etukäteen puhelimitse 050-403 6050/Maria Kauppinen tai sähköpostilla kurkijokimuseo@auria.net.

MUISTA!

Lahjaksi

**KURKIJOKI-KIRJAT
VIIRIT JA VAAKUNAT**

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Maire Soiluva
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Vesikoskenkatu 13 As 21, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu **60** centtiä/mm

Muut sivut **45** centtiä/mm

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä. Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksosnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä oli ainoa ruokailuväline Suomessa vielä 1900-luvun alussa?
2. Montako litraa olutta suomalaiset kaatavat kurkkuunsa vuosittain?
3. Mikä on maailman suurin kaupunki?
4. Ketä Raamatun henkilöä pidetään Israelin kansa kantaäitinä?
5. Mikä pääkaupunki oli vuoteen 1924 nimeltään Kristiania?
6. Missä maassa asuu eniten saamen kieltä puhuvia?
7. Minkä niminen on maailman tunnetuin miekkavalas?
8. Kuika esitti Laurilan Anttoota täällä Pohjantähden alla- elokuvassa?
9. Montako vaakkaa on kyynäriä?
10. Kuinka pitkäikäinen on kärpänen?

150 VUOTTA SITTEN...

N:o 40. Lauantaina lokakuun 9.p:nä 1954

Niin oikein...

Terttu Ketolan kirjoitus ”Pellavanloukutuspäivä 27.9.1934”, joka julkaistiin Kurkijokelaisessa 17.9.2004, kaipaa mielestäni eräitä täsmennyksiä.

Miten lienee ollut Hiiitolassa tapana, mutta Kurkijoella ei ainakaan pellavia levitetty hangelle valkenemaan. Juuri kudottu palttinakangas saattoi saada keväisen hangen päällä loppusilauksen. Luottamisen jälkeen pellavat levitettiin heinänsängyn päälle ennen loukutuskäsittelyä. Ylivuotisia pellavia ei meillä milloinkaan käsitelty. Kun pellava nyhdettiin maasta rukoinleikkuun jälkeen, se sidottiin pivoiksi. Pivot eli haaralliset pantiin kilikoille, Niitä suurempi nippu oli roivas. Roivaat pantiin likoon, kun niistä ensin oli ruohkittu siemenkodat talteen. Likoon ei siis pantu kupoja.

Olen joskus kirjoittanut Kurkijokelaisessa pellavankäsittelyn lukuisista vaiheista kylvämisestä kanakaiksi ja paidoiksi asti. Oileita ja menneitähän ne nyt ovat, mutta kerrottakoon

niistä nykyisille polville niiden oikeilla nimillä ja menettelytavoilla.

Lopuksi pellavaa liittyvä kansansanonta: Kynttel kyssyy, Poaval panettelu: Onko rihmat riukusella, onko kankahat kehitty, vyyhellä vireän naisen, emärontken roivahilla. Rontke = saamaton, laiska)

KP

JK. Pienen tarkennuksen sietää myös nimimerkki AK:n kirjoitus ”Kesantopelto ja höystekokatti” (Kurkijokelainen 3.9.2004) AK kirjoitti: ”Aina ei lanta irronnut itsestään näistä niin sanotuista” sontakokista” vaan jouduttiin käyttämään kuokkaa pudottamiseen. Kuokan muotoon taivutettu piikikäs työkalu oli kokka, sontakokka. Kesällä ajettiin sontaa kärryillä. Reen päälle asetellut koikat olivat puolestaan käytössä talvikeleillä. Sonnan ohella niihin mätettiin myös hiekkaa kylätien varteen kipattavaksi. Kyseessä oli kaarevapohjainen, puinen rakennelma.

Tapahtumakalenteri

Karjalan Liiton ja sen jäsenseurojen tilaisuuksia vuonna 2004

Tilaisuudet Karjalatalolla Helsingissä ellei toisin mainittu. Karjalan Liitto ry, Käpyläнкуja 1, 00610 Helsinki, puh. 09-7288 170

Lokakuu

- 9.10. Etelä-Pohjanmaan piirien tiedotuskurssi, Seinäjoki
- 12.10. Taistelukentiltä rauhan töihin -luento
- 16.10. Toiminnansuunnittelutilaisuus, Pohjolan piiri
- 16.10. Taidepamaus - viipurilaisen taiteen tapahtuma
- 16.-17.10. Sukuseurapäivä Vantaalla
- 19.10. Taistelukentiltä rauhan töihin -luento
- 19.10. Toiminnansuunnittelutilaisuus, Kymenlaakson piiri
- 21.10. Toiminnansuunnittelutilaisuus, Tampereen piiri
- 22.10. Säätiöseminaari
- 23.10. Nuori mylläri -näytelmän ensi-ilta
- 23.-24.10. Sukututkimuksen jatkokurssi
- 24.10. Nuori mylläri -näytelmän esitys
- 25.10. Toiminnansuunnittelutilaisuus, Etelä-Karjalan piiri
- 26.10. Taistelukentiltä rauhan töihin -luento
- 28.10. PitäjäesittelyLumi-vaara ja Ruskeala
- 28.-31.10. Helsingin Kirjamessut, Messukeskus
- 30.10. Nuori mylläri -näytelmän esitys
- 31.10. Nuori mylläri -näytelmän esitys
- 31.10. Evakkojuhla Imatralle, juhlamessu Imatrankosken kirkossa klo 10 ja juhla klo 15 Mansikkalan koululla

Ken tietää?

Viikon 37 maanviljelysopistolaisten kuvasta on tunnistettu keskellä kuvaa seisova pieni nainen. Hän on Eine Kesseli.

Viikolla 38 kuva oli myös opistolta. Kuvassa kolmas vasemmalta on ruokalan emäntä Maiju Viljakainen. Hänen vieressään ovat Jussilaisen sisarukset Hilma ja Aino. Hilma oli opistolla keittäjänä ja Aino leipojana. Neljäs oikealta on opiston kirjanpitäjä rouva Helmi Huttunen.

Kiitos tietoja lähettäneille!

Kuva Kurkijokimuseon kokoelma

Missähän tämä talvinen ryhmäpotretti on otettu? Tiedot kuvasta pyydetään osoitteeseen Kurkijokimuseo, Kojonperäntie 446, 32260 Kojonperä tai puhelimitse 050-4036050 Maria Kauppinen tai sähköpostilla kurkijokimuseo@auria.net, mailto: ulla_clerc@hotmail.com .

Runopalsta

Perintökangas

Kudon kangasta elämänlangasta. Siinä on loimena lapsuuden muistot. Kuteina nuoruuden kirkkaat lystikkäät raidat. Pohjaväreinä elämän saatosta arkiset harmaat, valkoiset, mustat. Valmiina kiedon se muistojen hyllylle, aikojen vierivään perintöarkkuun.

Aili Hellin Kurri

VIELÄ

Liekö jo viimeinen kesä? Käkikin kerran kukkui. Linnut sentään lauloivat ja puut, pensaat kukki.

Tapahtui vaihdos säässä tuli kylmä ja halla. Pelko rintaani hiipi liekö viimeinen kesä?

Riipun elämässä kiini kuin lepakko pimeässä, vähän toisia säikytellen vielä olen ja vielä elän.

ANNA

Eräs muistikuva

Matka pitkä takana kun asemalle juna pysähtyy. Paikka outo jokaiselle, mikä pysähdyksen syy?

Matkan jälkeen väsyneinä, henkisesti uupuneina. apein mielin allapäin. Miksi, miksi kävi näin?

Kädet, kasvot likaisina, vaatteet aivan ryppyisinä, hiljaa nökötettiin, ihan niin kuin orvot linnut ihmeissämme, peloissamme vierä viera kökötettiin.

Tyhjä koulu suojan antoi ”taivaan mannaa” lotat kanto. Lämmin velli mahat täytti aamun kajo valon näytti. Isäntiä hevosineen ajoi pihaan pimeään. Lähteneet he silloin oli määräystä täyttämään.

Joku paikka jokaiselle taipaleelle joutuneelle silloin tarvittiin. Outo paikka, outo tupa. Olikohan leikkimään meillä lupa täällä?

Näemmekö koskaan enää kotikoivua ja tähteä? Ihmetellen kyseltiin: Miksi sieltä kotoa piti meidän lähteä?

Terttu Ketola

TUUMINTAA

Mitähä meijä ukko ois aikonaa Jos hänel olis haastant, viel harjaa ja pessööt vien kans, Tiijänhä mie, hää olis sanont “ Älä höperehi enempää, uotki ihte tos hupsu. Kuka noi tuhma olis jot tuolaist uskos?”

sanont? ne tietki

Nyt ne kalttaa teitä ja reunuksii. Toiset valittaa jot hyö pöllyy tukehtuu. Näkkööhä sen, jos ei ole sokki, etenki ku aijaa kaupunkii, et iha hamaan ilma on. Savvu ei sais tulla tupakast, ei piipust, saunan kiuaiki hävittää koht koko ilmakehän.

Pitäs kuluttaa vähemmän, mut kulutus humu pullistelloo. Ei maha mittää. Vuotetaa, kyl se tulloo et ihmiskunta ällyypp tehä ihtellee aisat, tai sit joku mullistus pannoo ne.

Anna

Rantakoivikko vielä autio, lauluton, mutta kotisi ja sydämesi seinällä taulussa armahdusta säteilevä Vapahtaja valkoisten koivujen keskellä suomalaisessa järvimaisemassa ja hänen edessään polvillaan murtunut olento, ihminen vasta sitten nainen - ensisijaisesti ihminen. Silmät katsovat ihmisen ymmärtäjään.

Elämä , sinä olet julma, mutta samalla rikas ja luova.

Et halunnut pitää enkeleitä vieraanasi ja siksi sinulla on aina kiire.

Hävinneistä voittajista ei pidetä kirjaa

Heimo Suontausta

Suomalaisen kirjallisuuden päivä 10.10.

Aleksis Kivi, alkuperäiseltä nimeltään Alexis Stenwall, syntyi 10.10. 1834 nurmijärveläisen kyläräätälin perheeseen. Jo lapsena hänet tunnettiin iloisena ja nokkelana, metsästä ja sen eläimistä pitävänä poikana. Hän sai luku- ja kirjoitustaidon alkeet valistuneessa kodissaan. Niinpä hän usein istui tuvan uunin päällä kirjoittamassa runoja ja kertomuksia.

Aleksis Kivi oli älykäs, mutta köyhä.. 12-vuotiaana hän lähti opin tielle. Varojen puutteessa ja sairastelun johdosta koulu välillä keskeytyi. Hän kirjoitti ylioppilaaksi vasta 23-vuotiaana, kirjoittautui Helsingin yliopistoon, mutta luvut jäivät kesken.

Vuodesta 1863 Kivi asui

Kurkijoen maatalousopiston oppilaat näyttelemässä “Seitsemää veljestä, kuva kirjasta Muistojemme Kurkijoki.

Siuntiossa Charlotta Lönnqvistin hoivattavana.Tuona aikana hän kirjoitti runoja, useammat teoksistaan, kuten Seitsemän veljestä sekä 12 näytelmää, joista tunnetuimmat olivat Nummisuutarit ja Kullervo.

Kivi sairastui ja oli kahteen otteeseen hoidettavana Lapinlahden airaalassa. Sieltä hänet siirrettiin parantumattomana kunnan vaivashoidokiksi Albertveljensä luo Tuusulan Syvälahden mökkiin, missä

hän kuoli uudenvuodenyönä 1872 vain 38-vuotiaana. Kivi haudattiin Tuusulaan.

Aleksis Kiven henkisen luhistumisen aiheuttivat jatkuvat taloudelliset huolet, sairaalloisuus, henkinen herkkyyks sekä aikalaistensa

ymmärtämättömyys hänen tuotantooan kohtaan.

Kiven kuoleman jälkeen hänen teoksensa ovat juurtuneet suomalaisten mieliin suomalaisen kulttuurin perustana ja ovat saavuttaneet maailmanmainetta. Niiden kantavana voimana on huumori.

Aleksis Kivi tunnustettiin suurmieheksi vasta monta kymmentä vuotta kuolemansa jälkeen. Hänen teoksiaan pidettiin aluksi raakoina ja sivistymättöminä. Kirjat olivat aikaansa edellä varsinkin siksi, että niiden kieli oli rehevää suomenkieltä. Osa sivistyneistöstä vaati jo tuolloin suomea kulttuurin kieleksi. mutta osalle se oli vielä kova pala.

Syntymäpäivänsä satavuotisjuhlan kunniaksi Kivi sai v. 1934 muistopatsaan kotipaikkaansa Nurmijär-

velle. Lopullinen kansalliskirjailijamaine julistettiin paljastamalla juhlallisin menoin Väinö Aaltosen veistämä patsas Helsingin Rautatienraittielle 10.10. 1939.

Vuonna 1978 päivästä tuli myös “suomalaisen kirjallisuuden päivä.

Aleksis Kiven seura myöntää Eskon puumerkinä tunnetun tunnustuspalkinnon henkilölle, jolla on luonteessaan Nummisuutarin Eskon sinnikkyyttä ja itsepäisyyttä. Tunnustuspalkintonsa jakaa myös Suomalaisen Kirjallisuuden seura hallitsemastaan Aleksis Kiven rahastosta. Kiven päivän on valinnut vuosijuhlapäiväkseen vuonna 1897 perustettu Suomen Kirjailijaliitto.

Raili Poutanen

Lähdeaineistona Fokus ja Suuri perinnekirja

Saaliin tavoittelijat Laatokalla

Taas kerran innokas joukko kalan narraajia kokoontui Loimaan asemalle odottelamaan Matka-Viitalan bussia lähtekseen valloittamaan ja voittamaan ensinnäkin Laatokan kalavesiä ja toiseksi niitä Kalakurkien mahtavia palkintoja.

Innostus oli melkein käsin kosketeltavissa, sen huomasi jo autossa olevien “hermostuneesta” olemuksesta. Alkuvoitelut ja hengen nostatus aloitettiin jo Loimaalla. Helsingistä mukaan tulneiden jälkeen vauhti olikin jo täydessä käynnissä.

Matkaan osallistui 35 Kalakurkien parasta kalastajaa ja kannattajaa. Matkan mielekkyyttä lisäsi uusi matkareitti, sillä suuntasimme matkamme Värtsilän rajanylityspaikan kautta Venäjälle. Maisemat siellä olivat suurimmalle osalle matkalaisista täysin uusia ja näin ollen mielenkiintoisia katsella.

Menomatka Kurkijolle on yleensä sellaista hengen nostatusta ja voiton uhoamista. Välillä tuntui siltä, että pokaalitikin oli jo jaettu ,vaikka kilpailu olikin vielä edessäpäin. Niin osaavia ja kalapaikan tietäviä kalastajia autossa kuului olevan. Nämä puheet kyllä mitätöitiin hyvin nopeasti kun tie-

tokilpailujen muodossa testattiin tiedot ja osaamiset.

Pentin tietokilpailu testasi tiedot Karjalasta ja viime sotien tapahtumista. Vastauksista päätellen asiat oli aivan hyvä taas kerran palauttaa mieliin.

Martin tietokilpailu taas käsitteli kotoisia Kurkijokelaisia murre sanoja, jotka oli lainattu Unto Miikkulaisen äskettäin julkaisemasta “Näin Ikkää” murrekirjasta. Murresanat olivat vaikeita suurimmalle osalle matkalaisista, mutta mukana oltoki murteen hallitsijoitakin. Vastausvaihtoehtoista ei kylläkään voinut poistaa kahta varmasti väärää vaihtoehtoa, mutta kaverille joku taisi kilauttaa.

Kalastuskilpailu onkin sitten luku sinänsä. Ensinnäkin kuljetus Uiton salmeen oli varsin tapahtumarikas. Paikallinen kuljetus pelasi hyvin siihen asti kun rengas pamahti pakettiautosta siellä kapealla ja erittäin kuoppaisella tiellä.. Kyyditettävät saivat jatkaa jalan lopun matkaa. Kaikki kalaan lähtijät eivät mahtuneet kerralla kyytiin, joten me toiseen kuljetukseen jääneet odottelimme mistään tietämättöminä Raholassa kuljetuista. Sitten aikojen päästä ilmestyi avolava kuorma-auto pihaan. Minä kielitaidottomana sel-

vittelin kuljettajan kanssa tilannetta ja selvisihän se. Meitä oli tultu hakemaan tällä kuorma-autolla Uiton salmeen. Tästä samasta paketti-autosta hajosi rengas vielä illalla kotiseutumakaajia kyydittäissä, sillä erotuksella kylläkin, että illalla satoi myös vettä melkein kaatamalla. Molempia rengasrikkojen korjausta vaikeutti vielä se, ettei autossa ollut kummallakaan kerralla vara rengasta mukana. Onneksi matkapuhelimet pelaavat jo Kurkijoen lakien.

Varsinaisesta kilpailusta “ei ole paljon kertomista”, ainoastaan se, että valtikka on Kalakurjissa siirtynyt kauneimman sukupuolen haltuun.

Lähdön tunnelmia, tässä vaiheessa toivotaan vielä suuria saaliita. Kuvassa Veikko, Veikko, Osmo, Nikita ja Martti.

Yhteenvetona voidaan mainita, että yhteenlaskettu kalastusaika oli n. 62 tuntia ja kaloja saatiin 10 kpl Siitä voi jokainen päätellä kauanko yhtä kalaa kohti käytettiin aikaa. Sen verran kuitenkin tuli saalista, että saatiin paremmuusjärjestys selville, niin saajien kuin saamattomienkin kesken. Tulokset tuonnempana puhuvat puolestaan.

Lopputoteamuksena, vaikka kalaa ei paljon tulutkaan, tulihan kokemusta Laatokalla sitäkin enemmän. Kaikella tapaa. Myös kantarelleja voi kalastaa.

Hyvää syksyä ja talvea kaikille. Tavataan taas kylmällä reiällä ja pannaan piikit tärisemään.

Terveisin Mara

Ruoka maistuu Raholan koulun pihalla: Veikko, Martti, Mika, Martti ja Lauri.

KALAKURJET: ONKIKILPAILU LAATOKALLA 25.9.2004

TULOKSET:

1. Terttu Veijalainen 122 g
2. Toivo Hyvönen 87 g
3. Aaro Kojo 74 g
4. Rauno Piiparinen 59 g
5. Reijo Mälkiä 37 g
6. Marjatta Poskiparta 36 g

Saamattomista palkittiin arpomalla seuraavat: Pirkko Kaartinen, Pekka Riikonen, Martti Meskanen

Kokonaissaalis 415 g
Suurin saalis kiertopalkinto Terttu Veijalainen 122 g. Suurin kala kiertopalkinto Terttu Veijalainen 71 g. Suurin kala pokaali (lahjoittaja Kelloliike Juhani Lankinen) Terttu Veijalainen 71 g . Eka kala kiertopalkinto Reijo Mälkiä

Matkan muut kilpailutulokset:

Pentin laatima tietokilpailu: 1. Aulis Lankinen, 2. Martti Meskanen, 3. Veikko Nenonen, 4. Rauha Rantanen.

Martin laatima tietokilpailu (kurkijokelaisista murresanoista): 1. Martti Meskanen 7- pist., 2. Veikko Koho 5- pist., 3. Pekka Riikonen 4- pist.

Saaliin painon arvauskilpailu: 1. Jaakko Veikkolainen, 2. Hannu Kojo, 3. Jorma Lankinen.

Saaliin painon eniten pieleen arvasi Eero Häkli.

Reijo, Marjatta, Terttu, Toivo, Aaro ja Rauno: Palkitut.

Laatukuljetus saapunut Uiton salmeen. Huom. auto ja kuvitelkaa vielä tien kunto.....

Kurkijoen pitäjäjuhlilla heinäkuussa fil.maist. Kirsi Niukko selostaessaan Raja-maamaisemat tutkimushan-ketta mainitsi eräänä maise-man kokemismuotona pe-runan istuttamisen entiselle kotipellolle. Samaan ai-kaan oli minulla mummola-ni pihamaalla Lumijoen Tervajärvellä kasvamassa pienen pieni perunanpellon pläntti

Pottua ruokapöytään mummolan ryytimaalta

Oheinen kuvasarja ker-too tuon perunanviljelyn ta-rinan:

Keskiviikkona 2.6. kään-nämme maan ja istutamme perunan yhdessä Bertta ja Ilmari Laukkasen kanssa (kuva 1)

Perjantaina 25.9. nostan perunan Marjatta Poskipar-ran, Pentti Kemppisen ja muiden kalakurkien avus-tuksella. Sato oli huono ku-ten tänä kesänä monin pai-koin Suomenkin puolella (kuva 2)

Sunnuntaina 3.10. tätini, Tyyne Kaartinen nauttii lapsuuskodissaan kasvanei-ta perunoita karjalanpaistin kera. Kohta 97 vuotta täyt-tävä Tyyne elelee kotonaan Pellossa ja muistelee usein nuoruusaikaansa ja evak-koon lähtöä (kuva 3)

Teksti: Pirkko Kaartinen, kuvat Reijo Mälikä

Muistoja Ihojoen perkauksen ajalta 1931

Isossajaossa Tervun ta-
lolliset saivat Rummunsuon
kylän alueelta niin sanottu-
ja veden vaivaamia nurmi-
palstoja joiden koko oli si-
dottu päätilankokoon.
Tervunkylän alkupään talot
saivat nurmipastansa
Tervun ja Rummunsuon kyl-
län rajasta Arthur Eklundin
Kauneela -nimisen ison ja
harvinaisen komea~ raken-
nusryhmän kohdalta. Kau-
neelan tila sijaitsi Rummun-
suon kylän alueella. Tervun
tilallisten nurmilohkot päät-
tyivät pohjoispäästään Iho-
jokeen.

Ihojoki oli kova tulvi-
maan keväisin, mutta sade-
kesinä saattoi tulvia syksyl-
läkin. Vanhempani omisti-
vat Lemmatsun kosken ylä-
puolelta viisi Tervun tilalli-
silta ostettua nurmipalsta.

1936 Ihojoki tulvi Lem-
matsunkosken yläpuolella
heinäkuussa, että osa heinä-
seipäistä seiso i vedessä ja
heinät mätänivät. Tällä ei
tietystikään ole mitään teke-
mistä Ihohoen perkauksen
kanssa, mutta osoittaa Iho-
joen tulvaherkkyuden. Iho-
joen valuma-alue oli varsin
laaja.. Se sai alkunsa läheltä
Rummunsuolle kuuluvaa
Maasiltaa, kävi välillä Lu-
mivaaran puolellakin ja sai
lisävettä Tervajärvestä tule-
vasta purosta. Ihojokeen
pitkin matkaa tuli useita li-
säpuroja.

Ihojoella oli useita nimiä,
riippuen maapaikasta millä
kohtaa se kulloinkin virtasi,
sillä kohtaa jossa sijaitsivat
vanhempieni maat jokea sa-
nottiin Pörtsynjoeksi. Lem-
matsunkosken alapuolelta
Ihojokeen tuli kaksiahaarai-
nen oja, jonka vasemman-
puoleinen haara sai alkunsa
Nenosen ja Pitkäsen
talojen väliseltä soistu-

neelta alueelta ja oikean-
puoleinen haara sai alkunsa
Varjuksenmäen eteläpuo-
leiselta soistuneelta alueel-
ta. Saattoi olla, että nämä
soistuneet alueet saivat ve-
tensä Vahakivenkankaan ja
Pistkankaan alueelta tule-
vasta pohjavedestä, sillä tä-
män ojan perkauksen jäl-
keen ainakin ravustusaika-
na vesi oli aivan kirkasta,
sitä vastoin ylempää tuleva
Ihojoen vesi oli selvästi sa-
meampaa.

Tervun isännät jotka ha-
lusivat saada nurmikappa-
leensa viljeltävään kuntoon
rupesivat touhuamaan Iho-
joen perkausta. Aika oli
otollinen hankkeelle, koska
Suomea vaivasi kova pula-
aika. Pula-ajasta osoitukse-
na on minulle läheisten ih-
misten lähtö (KULTAA
VUOLEMAAN) Kana-
daan. Tervusta
ainakin, isäni, Äitini veli
Pekko Tolkki ja kummini
Juho Immonen (Immosen
Pekon Jussi) joksi häntä ky-
lällä kutsuttiin, hän oli Äiti-
ni Äidin veli. Kummini oli
monitoiminen mies, ve-
neenrakentaja, kalastaja,
olihan hänen kotinsa Hel-
melän lahden rantatöyrääl-
lä, maanviljelijä ja suutari-
kin, kylällä ihmeteltiin mik-
si hän lähti parempaa hake-
maan?

Lähtijöihin kuului vielä
ainakin Tervunhovin talli-
mestarin Matti Sinkkosen
veli Terho Sinkkonen. Mi-
ten näille (KULLAN-
HUUHTOJILLE) kävi, sii-
tä joskus toiste jos Kurkijo-
kelainen palsatilaa antaa!

Ihojoen perkaus sai
vauhtia kun valtio tuli mu-
kaan ja Hypoteekkipankki
tuli lainoittamaan pitkäai-
kaisella lainalla isäntiä.
Perkaus alkoi läheltä Iho-

järveä Tervunkylän puolel-
ta. Isäni lähdön jälkeen
asuinme Äitini kotona, Äi-
tini, sisareni Maire, Elsi ja
minä.

Tolkin taloon oli majoi-
tettu useita joen perkaajia,
yöllä oli mahdoton tuvassa
liikkua joka puolella oli
nukkuvia kaivuumiehiä.
Sauna oli lämmitetty joka
päivä, jotta kaivuumiesten
määrät vaatteet saatiin kui-
vumaan.

Elämä oli aika hurjaa
koska Suomessa oli voi-
massa kieltolaki, mutta
Laatokkaa myöten salakul-
jetettiin virolaista pirtua.
Ryypäminen oli rajua
eikä tappeluilta välttytty.

Ensimmäisen kerran Äi-
tini vei minua vanhemman
sisareni Mairan katsomaan
joen perkausta Patasii nimi-
seen paikkaan.. Ihojärven-
puolella oli Jälön talo.

Jokeen oli tehty korkeat
telineet portaittain, välillä

oli aina lava johon alempa-
na olevat lapiomiehet

nostivat lapiolla savista
maata, seuraavalta lavalta
maa lapiotiin taas seura-
valle lavalle, josta maa la-
pioitiin puusta tehtyyn kot-
tikärryyn jossa oli raudasta
valettu pyörä. Kottikärryllä
maa lykättiin lankuista teh-
tyä lankonkia pitkiin läjiin
josta maanomistajat levitti-
vät maan kuivuttua vuosien
kuluessa nurmilohkoilleen.
Ainakin Tolkin joenperkuu-
maita olen ollut levittämäs-
sä ennen talvisotaa. Kaikki
maanomistajat eivät levittä-
neet kaikkia maita, koska
niitä maavalleja oli vielä le-
vittämättä sota-aikana. Niitä
kottikärrynpyöriä saattoi
olla useassa Tervun talossa,
Tolkin riihenkatoksessa niit-
tä oli useita ja ainakin hei-
dän joenperkausmaat kärrä-
ttiin peltosaroille niillä kot-
tikärryillä.

Olin serkkuni Aarne Tol-

kin kanssa vakituinen nor-
koilija joen perkuumaalla,
sillä siellä oli lähes päiviti-
tän Vätikästä Kasken Hilja
myymässä kaivuumiehille
karjalanpiirakoita, joiden
välissä oli voita ja kovaksi
keitettyjä kananmunansii-
vuja, edellispäivänä myy-
mättä jääneet eivät tahto-
neet mennä kaupaksi, sillä
munankeltuaisen ja valku-
aisen väliin oli tullut tum-
marengas eikä

miehet halunneet mielel-
lään niitä ostaa joten me
Aarnen kanssa saimme
yleensä ilmaiseksi syödä.

Heinäkuun 2 päivän
Kurkijokelaisessa on kuva
Ihojoen perkuutyömaalta.
Kuva on otettu Tervunkylän
puolelta läheltä Rummun-
sunkylän rajaa Laukkasen
Matin maalta, vastapuolel-
la oleva pelto on Parikan
veljesten maata. Parikan
pelto oli ja on tälläkin het-
kellä viimeinen Ihojärven-

kylän puolella ennen Lem-
matsunkoskea oleva pelto.

Kuvanottopaikasta alkaa
Tervunkylän talojen nurmi-
lohkot päin Ihojokea. Kai-
vuumaiden levityksen

jälkeen ja sarkaojien kai-
vamisen tultua kuntoon
nurmipalstat olivat muuttu-
neet vilja-aitaksi. Talojen
lohkojärjestystä en ikävä
kyllä muista. Tervunhovi,
Arvi Sipilainen ja August
Englund, näillä taloilla ai-
nakin oli siellä nurmipalat
ja kaikissa niissä oli jo en-
nen talvisotaa hyvät ladot.

Olen Käynyt Lauri Ko-
hon kanssa keskustelua
valokuvan ottopaikasta, il-
moittamatta omaa kantaani,
vastaus tuli ilman mieltä-
mistä, Parikan pellon koh-
dalta. Lauri on 2 vuotta mi-
nua vanhempi. Olemme
käyneet samaa Ihojärven
kansakoulua, joka ainakin
1999 oli vielä pystyssä kun
otin siitä valokuvia, kovin
oli opinahjoni ränsistynyt
mutta tammi seiso i vakaa-
na juurillaan, olipa saanut
terhostaan taimenkin seu-
rakseen. Keskustelin tätä
juttua tehdessäni Antti Ek-
lundin kanssa myöskin ku-
vanottomaisemasta, hän on
kuvaupaikkaa katsellut,
käydessään vanhempiensa
Kauneelan raunioilta. Hä-
nen mielestään kuvan paik-
ka on vieläkin Kurkijolai-
sessa olevan kuvan kaltai-
nen, pelto ei ole metsitty-
nyt. Tietenkään en sanonut
omaa kantaani ennen hänen
ilmoittamaa kantaa.

Leo Kojo
Riihontie 1080
42800 Haapamäki

Rummunsuon kanavatyömaalta, sanottiin Kurkijokelaisessa heinäkuussa, vaan eipä ole. Kyllä kuva on Ihojoen perkuutyömaalta. Kuva Kurkijokimuseon kokoelma

Sotasyllisyyteen ja asekatkentan liittyvä seminaari herätti mielenkiintoa

Jatkoa edellisestä numerosta

**Valt. tohtori
Jukka Tarkka**

Suomi sitoutui rankaisemaan

Välirauhansopimuksen 13.artiklassa Suomi sitoutui rankaisemaan sotarikoksista syytettäviä henkilöitä. Poliittinen toiminta ei kuu lunut perinteisesti sotarikoksiin, ja suomalaiset uskoivat tämän tulkinnan koskevan myös 13. artiklaa.

Kuutosiksi sanottu SDP:n sisäinen oppositior ryhmä oli koko sodan ajan vastustanut Tannerin politiikkaa. Nyt sen jäsenet saattoivat väittää olleensa alun pitäen oikeassa. Kuutosilla oli aihetta henkilökohtaiseenkin katkeruuteen poliittista johtoa kohtaan, sillä heidät tuomittiin helmikuussa 1942 maanpetoksesta vankilaan. Kuutoset vapautuivat syksyllä 1944 ja palasivat eduskuntaan. Talvella 1945 kuutoset esitivät eduskuntakyselyn 13. artiklan soveltamisesta sota-ajan johtaviin poliittikoihin.

Paasikiven periaate

Paasikivi vetosi vastauksessaan tasavallan arvostetun laintuntijan K.J. Ståhlbergin asiantuntijalausuntoon, jonka mukaan harjoitetun politiikan sisällöstä ei voi lain mukaan tuomita rangaistukseen, mutta päätösten muotovirheistä kylläkin. Hallitus asetti komitean tutkimaan sota-ajan politiikan sisältöä ja muotoja. Sen puheenjohtajaksi määrättiin tunnettu historiantutkija Eirik Hornborg.

Paasikivellä oli jyrkkä periaatekanta, jonka mukaan taannehtivaa lainsäädäntöä ei käytettäisi, koska hallitusmuoto kieltää sen. Hän yritti epävirallisesti hankkia valvontakomissiolta edes hiljaista hyväksymistä tälle ajatukselle, mutta ei onnistunut. Komission poliittinen neuvonantaja Pavel Orlov sanoi suoraan, että sodan aikaisia johtajia on rangaistava. Jos se oli vanhojen lakien mukaan mahdotonta, olisi säädettävä uusi laki. Jo tämä maaliskuun 1945 lopussa käyty illallispöytäkeskustelu paljasti Paasikivelle, että hänen laillisuustaistelunsa oli tuomittu epäonnistumaan. Siitä huolimatta hän vastusti taannehtivaa lainsäädäntöä elokuun puoliväliin asti. Sitten hän taipui aikaisemmin mahdottomana pitämänsä ratkaisuun.

Tilanteen muutti liittoutuneiden elokuussa 1945 allekirjoittama sopimus, jossa määriteltiin niiden yhteinen sotarikospoliittikka ja hyväksyttiin Nürnbergin kansainvälisen sotilastuomioistuimen peruskirja. Näistä asiakirjoista ilmeni,

että liittoutuneet olivat päättäneet turvautua taannehtivaan lainkäyttöön. Sen lisäksi niissä annettiin uusi määritelmä sotarikoksesta. Sotarikokseksi luettiin nyt myös ”rikokset rauhaa vastaan”. Sopimuksessa tälle termille annettu määritelmä osoitti, että se tarkoitti samaa kuin Suomessa käytetty sana sotasyllisyys.

Lontoon sopimuksen julkistamisen jälkeen Paasikivelle oli selvää, että kysymys oli nyt paitsi Neuvostoliiton arvovallasta myös länsiliittoutuneiden uskotavuudesta. Enää ei yksinkertaisesti ollut sellaista vaihtoehtoa, että sota-ajan johtavat poliitikot jäisivät Suomessa rankaisematta, koska kaikkialla muualla he joutuivat tuomiolle. Lontoon sopimus osoitti, että Neuvostoliiton vaatimuksen vastustaminen vaikka kuinka hyvillä perusteilla johtaisi vielä suurempiin vahinkoihin kuin perustuslain vastainen oikeudenkäynti. Paasikivi taipui, sillä sotasyllisyyskysymys ei ollut juridiikkaa vaan politiikkaa. Suostumalla oikeudenloukkaukseen hän pelasti isänmaan.

Niin katkeralta kuin se tuntuikin, lönsivaltojen näyttävä ja jopa johtava osuus Nürnbergin oikeuden peruskirjan muotoilussa oli Suomelle onni. Sen soveltaminen täällä edes jotenkuten soveltuvin osin vapautti Suomen siitä vaarasta, että olisi jouduttu nojautumaan stalinistisen Neuvostoliiton oikeusnormeihin ja tuomioistuinkäytäntöön.

Heti Lontoon sopimuksen valmistumisen jälkeen Paasikiven hallitus antoi lakiesityksen sotaan syyllisten rankaisemisesta. Se esittämä rikoksen tunnusmerkistö perustui Lontoon sopimuksen luomaan käsitteeseen ”rikos rauhaa vastaan”.. Syyte voitaisiin nostaa vain hallituksen ministeriä vastaan. Eduskunta hyväksyi lain katkeran väittelyn jälkeen. Lain perusteella muodostettu erikoistuomioistuin aloitti marraskuussa sotasyllisyysoikeudenkäynnin.

Ollakseen nimeltään sotasyllisyysoikeudenkäynti tämä oli varsin erikoinen juridinen prosessi. Suomen sota-ajan politiikka oli tapahtumien looginen jatku mo, joka alkoi talvisodasta. Sitä oikeudessa ei kuitenkaan käsitelty. Siinä käsiteltiin vain jatkosotaa, mutta kahdeksasta syytetystä vain neljä oli hallituksessa silloin kun jatkosota alkoi. Syytekirjelmässä oli 7 koh- ta, joista vain kaksi ensimmäistä liittyivät välittömästi sodan alkuvaiheen toimintaan. Kolmas oli siltä väliltä, se koski Englannin sodanjulistukseen liittyviä toimia. Muut syytekohtat koskivat eri rauhanaloitteiden torjumista.

Nämä kohdat olivat

Nürnbergin tuomioistui- men peruskirjan antaman uuden käsitteen mukaan sotarikoksia, rikoksia rauhaa vastaan, mutta ne eivät koskeneet sodan aloittamista eli sotasyllisyyttä. Oikeutta ei käyty sodan aloittamisesta vaan sellaisesta toisen maailmansodan aikaisesta toiminasta, jonka Neuvostoliitto katsoi etujensa vastaiseksi. Prosessi oli mitä aidoimmin neuvosmallin mukainen poliittinen kosto-oikeudenkäynti. Muta sitä käytiin länsimaisin proses- simuodoin.

Oikeus ja politiikka

Sotasyllisyysoikeus antoi ensimmäisessä välipäätöksessään syytetylle oikeuden vastata vapaalta jalalta. Zdanov järjesti tuliki- venkatkuiset puhuttelut Paasikivelle, viiden minis- terin lähetystölle ja hallitus- puolueiden eduskuntaryhmien johtajille. Paasikivi vetosi Suomen hallitus- muotoon ja todisteli, että kukaan ulkopuolinen ei voinut puuttua riippumatto- man oikeusistuimen päätöksiin.

Komissio syytti hallitusta tuomareiden selän takana piileskelystä. Paasikivi kieltäytyi itsepintaisesti puuttumasta asiaan. Kun oikeus jatkoi istuntoja, se hel- potti hallituksen painetta määräämällä kolme vapaale jalalle laskettua uudelleen vangittavaksi.

Heti sen jälkeen syntyi uusi kriisi. Komissio vaati, että lehtiin ei saisi tulla riivääkään presidentti Risto Rytin puolustuspuheesta. Kekkonen joutui selvittämään ongelman valvontakomissio puheenjohtajan Andrei Zdanovin kanssa. Syntyä kiivas väittely, jossa Zdanov syytti suomalaisia natsipropagandan suosimisesta.

Kekkonen todisteli, että olisi Neuvostoliiton oman edun mukaista sallia Rytin puheen julkaiseminen. Puolustuksen puheenvuoron täydellinen pimittäminen synnyttäisi suomalaisissa sellaisen käsityksen, että Ryti on onnistunut murskaamaan syytemateriaalin. Zdanov myönsi Kekkosen todistelun oikeaksi ja lievensi päätöstään. Puheesta julkaistiin laaja, mutta huolellisesti sensuroitu yhteen- veto.

Suomalaiset ponnistelivat ankarasti estääkseen Mannerheimin joutumisen oikeuteen. Tammikuussa 1946 valvontakomissio ilmoitti Mannerheimille, että Neuvostoliitolla ei ole hänen kohdistuvia vaatimuk- sia. Vanhan marsalkan ahdistaminen sotasyllisyys- oikeuteen ei ollut vain oikeudellinen kysymys. Moskovassa tiedettiin hyvin, että Mannerheim oli jos nyt ei viimeinen niin ainakin tärkein suomalaista yhteis- kuntaa koossa pitävä voima. Sota oli loppunut, mut-

ta Neuvostoliiton poliittinen painopiste oli edelleen Keski-Euroopassa. Kitka Saksan miehityshallinnossa oli alkanut kasvaa. Neuvostoliitto halusi välttää pie- netkin levottomuudet kauas selustaan jääneessä Suo- messa.

Suomen pysyminen aloillaan oli paitsi poliittinen myös taloudellinen kysymys. Sotakorvaussuoritu- kset olivat kylläkin pieni mutta kovin tarpeellinen osa Neuvostoliiton jälleen- rakennustyötä. Toimitusten turvaaminen oli Moskovan Suomen-politiikan keskei- nen lähtökohta.

Vakaiden olojen varmistamiseen Suomessa tarvittiin Mannerheimin kaltaista isälahmoa, ja Moskova tiesi sen. Menetelmä oli sama kuin yhdysvaltalaisen Japanissa käyttämä, siellähän keisariin ei muodollisesti kajottu, sillä hän oli viimeinen voitettua yhti- teiskuntaa koossa pitänyt voima. Ero oli siinä, että Japanin keisarilla ei ollut sodan jälkeen valtaa, vain seremoniallinen asema. Mannerheim oli mitä konkreettisimmin vallassa – presidenttinä ja ylipääällikkönä – puolitoista vuotta sodan jälkeen, siis koko sotasyllisyysoikeudenkäynnin ajan.

Tuomio

Sotasyllisyysoikeus sai työnsä valmiiksi lauantaina 16.2.1946. Paasikivi oli tyytyväinen äänestystulokseen. Hän piti syytettyjen puolustautumista niin taitavana, että pelkäsi oikeudenkäynnin päättävän pelkkiin sakkotuomioihin. Myös valvontakomission varapuheenjohtaja Savononkov sai heti tiedon äänestyksestä, mutta hän oli syvästi tyytymätön. Sunnuntai- aamuna hän vaati Paasikiveä lykkäämään tuomion julistamista ja tiukentamaan rangaistuksia.

Synkässä tunnelmassa pidettyjen kriisi-istuntojen jälkeen sotasyllisyysoikeus suostui harkitsemaan asiaa uudestaan, mutta hallitus ei jättänyt sitä yksin pohdintoissaan. Englannin lähettiläs Francis Shepherd kävi heti maanantaina ulko- ministeriössä vaatimassa suomalaisia taipumaan Neuvostoliiton tahtoon.

Keskustelusta tehty muistio toimitettiin sotasyllisyys- oikeudelle ja liitettiin sen pöytäkirjaan.

Oikeudelle toimitettiin myös Bernistä saatu diplomaattiraportti, joka selosti Sveitsin korkeimman oikeuden presidentin sotasyllisyys- oikeutta koskeneita ajatuksia. Hän suositteli ankaria rangaistuksia ja tuomit- tujen armahtamista poliittisen tilanteen rauhoituttua. Brittiläisen vaatimuksen ja sveitsiläisen lohdu- tuksen lisäksi hallitus käytti myös avointa uhkausta. Paasikivi lähetti oikeudelle viestin, jossa hallitus vaati tuomareita taipumaan ja varoitteli poliittisesta katastrofista, jos näin ei tapahtuisi.

Kovimmille joutuivat maalaisliiton edustajina oikeuteen valitut tuomarit. Jos he eivät olisi tarkistaneet kantaansa, tuomiot olisivat jääneet edelleen liian lieviksi. He asettivat yhteistyölleen ankaran ehdon. Oikeuden pöytäkirjaan oli saatava kiistaton dokumentti, joka osoittaisi, että tuomiot jouduttiin langettamaan hallituksen painostuksesta.

Ratkaisevan äänestys- päivän aamuna oikeudelle toimitettiin Paasikiven allekirjoittama, mutta varmentamaton hallituksen kirjelmä. Sen mukaan tuomioi- den oli noudatettava valvontakomission ilmoittama vähimmäislinjaa. Paasikivi joutui viime kädessä itse ratkaisemaan oikeudelle kuuluvan asian, sillä siihen oli latautunut niin paljon poliittista uhkaa. Hän joutui kovassa paineessa taipumaan laittomaksi tietä- määnsä ratkaisuun, ja se painoi hänen tuntoaan koko loppuelämän.

Oikeuden uusi äänestys johti edellistä sen verran tiukempaan rangaistusasteikkoon, että se juuri ja juuri täytti valvontakomission määrittelemän vähimmäistason. Risto Ryti sai 10 vuotta kuritushuonetta, ja muille langetettiin vankeus- rangaistukset, jotka vaihtelivat kuudesta kahteen vuoteen.

Armahdus

Sotasyllisyysoikeudenkäynnissä lyhyimmät tuomiot saaneille Kukkoselle

ja Reinikalle tuli puolet rangaistuksesta täyteen helmikuussa 1947. Normaalikäytännön mukaan heidän jäljellä oleva tuomionsa olisi pitänyt muuttaa ehdonalaiseksi. Paasikivi oli sopinut tästä jo Kekkosen kanssa, mutta uusi oikeusministeri Eino Pekkala esti hankkeen.

Ensimmäiset sotasylliset pääsivät ehdonalaiseen vasta valvontakomission poistuttua Helsingistä alku- syksystä 1947. Silloin myös Ramsay oli istunut puolet tuomiostaan, mutta hän joutui odottamaan vapautusta joulukuun asti.

Fagerholmin hallituksen aikana vangit vapautettiin rutiinomaisesti heti kun puolet tuomiosta tuli täyteen. Tannerin vapauttaminen marraskuussa 1948 sai Moskovan lehdistössä harvinaisen myrkylliset kommentit, mutta hallitus jatkoi järkkymättä linjallaan.

Keväällä 1949 vankilassa istui enää Ryti. Hänen terveytensä heikkeni silminnähättävän nopeasti, lääkärit epäilivät syöpää. Puolet tuomiosta tulisi täyteen vasta 1951. Humanitaaristen syiden perusteella oli välttämätöntä armahtaa Ryti, mutta sotasyllisyys- asia poliitisoitui keväällä uudelleen, mikä vaikeutti tilannetta.

Sosiaalidemokraatit halusivat valita Tannerin Elannon hallintoneuvoston puheenjohtajaksi. Taloudellisesti vastuulliseen asemaan ei kuitenkaan voitu nimittää ehdonalaista rangaistusta kärsivää henkilöä, sillä ehdonalaisuus merkitsi myös kansalaisluottamuksen menettämistä. Asia ratkeaisi jos presidentti armahtaisi sotasylliset kokonaan niin, että myös jäljellä olevat ehdonalaiset tuomiot ja kansalaisluottamuksen menetykset purkautuisivat. Sosiaalidemokraatit ilmoittivat, että he eivät tukisi hallituksessa Rytin armahdusta, ellei Tanner saisi samalla takaisin kansalaisluottamusta.

Paasikivi joutui taas taistelemaan sisäpoliittisen paineen ja ulkopoliittisen uhan puristuksessa. Jo pelkästään Tannerin vankilasta pääsyn nostama reaktio Moskovassa ei luvannut hyvää. Täysi armahdus oli uusi riski.

Pitkän epäroinin jälkeen Paasikivi oli touku- kuussa 1949 valmis ratkaisuun. Hän saneli valtioneuvoston pöytäkirjaan lausuman, joka perustui kahden lääkärin antamaan todistukseen Rytin parantumattomasta sairaudesta, ja vapautti hänet rangaistuksen jäljellä olevasta osasta. Samalla päätöksellä myös ehdonalaaisuudessa vielä olleet armahdettiin jäljellä olevista tuomioista. Siitä ei mainittu valtioneuvoston tiedotteessa ja pimitysyritys onnistui melko hyvin.

Rytin armahdus sai kyllä kritiikkiä, mutta se ei Paasikiveä paljon huolettanut. Sotasyllisyyskysymyksestä hänen tunnolleen kerty-

nyt taakka keventyi edes hetkeksi. Hän kirjoitti, että se oli “...ylevin teko, jossa minä olen viimeisten viiden vuoden aikana ollut mukana”.

Tuomittujen kunnia

Sotasyllisoikeudessa tuomitut olivat pitkään 1980-luvulle asti monelle vasemmistolaisille eläviä esimerkki Suomen sodan aikaisesta saksalaissuuntauksesta ja natsimielisyydestä, ja mikä vielä pahempaa, sotaista neuvostovastaisuudesta. Vielä sotasyllisyyskysymystä käsitelleen väitöskirjani ilmestymisen jälkeen 1970-luvulla kuuli usien sellaisia kommentteja, että sota-ajan johdon toimintaa historiallisesti perustelevat tutkimukset ja kommentit ovat turhia. Heidät kun on oikeudessa todettu sotaan syyllisiksi, he sitten myös ovat sotaan syyllisiä. Logiikka oli siis sama kuin neuvostojärjestelmän suhtautumisessa Stalinin puhdistuksiin. Oikeuden tuomio on oikeuta, olipa tuomioistuin, syyte, todistelu ja päätös tasoltaan ja asiasisällöltään mitä tahansa.

Jos silloin monille muille suomalaisille sota-ajan johtajat olivat kuitenkin turvallisia isähahmoja - vaikka jotkut tuomitut olivat melko tuntemattomia suuruuksia, kuten Antti Kukkonen, Tyko Reinikka ja Henrik Ramsay. Ennen kaikkea tuomitut olivat vääryyden kohteiksi joutuneita sijaiskärsijöitä.

Sotasyllisyyskysymystä ratkoessaan Paasikivi joutui käyttämään kovaa voimaa hyvin heikosta asemasta käsin. Hän piti oikeudenkäynnin alkuvaiheessa täysin mahdollisena sisäpoliittisen tilanteen sellaista siirtymä, että hän saattaisi joutua esiintymään oikeudessa, ei tosin syytettynä, sillä jatkosodan aikaan hän ei kuulunut politiikan joutoryhmään.

Todistajalausannonkin antaminen sotasyllisoikeudessa olisi pakottanut hänet henkisesti puolustus-kannalle ja heikentänyt pahoin Paasikiven mahdollisuuksia johtaa maata sodan jälkeisessä tilanteessa tarvituin kovin ottein. Paasikivi luonnosteli päiväkirjassaan yksityiskohtaisen todistuslausannon ja sitä tukevan asiakirja-aineiston, joiden kantavana ajatuksena oli luoda etäisyyttä hänen sodan aikaisen toimintansa ja hallituksen politiikan välille.

Urho Kekkonen joutui oikeusministerinä ollessaan hoitamaan sotasyllisoikeudenkäynnin karkeimmat poliittiset toimet. Kymmenkunta vuotta myöhemmin pääministerinä ollessaan hän paljasti presidentti Risto Rytin muutokuvan valtioneuvoston istuntosalissa kaikkien muiden presidenttien rinnalla. Hän sanoi, että jos Rytin presidenttikauden kesto olikin normaalia lyhyempi, olivat hänen tehtäväkseen langen-

neet ratkaisut sitä vaativampia ja vaikeampia.

Kekkonen sanoi, että samoin kuin kaikki muutkin suomalaiset, “sai presidentti Ryti yksilönä erittäin ankarasti tuntea kohtalon kouraisut”. Kekkonen ei pyytänyt anteeksi, mutta sananvalinnat osoittivat hänen ainakin jo 1950-luvulla tiedostaneen, mille puolelle vaaka kallistuu jos sotasyllisyystuomiota punnitaan moraalien ja etiikan punnuksin.

Ne sotasyllisyyssoikeudessa tuomitut, joilla ikää ja terveyttä riitti, jatkoivat vankilasta päästyään työuraa julkisissa tehtävissä, ja ne joiden voimat eivät riittäneet, saivat erilaisista eleistä tuntea yhteiskunnan arvostuksen. Yksikään heistä ei joutunut yhteiskunnalliseksi hylkiöksi.

Eduskuntaan palasivat Antti Kukkonen ja Väinö Tanner, josta tuli myös puolueensa puheenjohtaja. Kivimäki ja Linkomies jatkoivat Helsingin yliopiston professorina, Linkomiehen ura eteni rehtoriksi ja lopulta kansleriksi. Ryti ja Kivimäki toimivat Suomen Kulttuurirahaston kunnia- ja luottamustehtävissä, kuten myös Reinkka ja Rangel, joista jälkimmäisellä oli lisäksi muutamia suur-yritysten hallintoneuvostojen jäsenyyksiä, mm. KOP:ssa.

Ryti promovoiitiin valtiotieteellisen tiedekunnan kunniatohtoriksi, Kivimäki filosofisen ja Linkomies ja Tanner oikeustieteellisen. Reinikalle myönnettiin ministerin arvonimi. Ryti haudattiin valtionpäämiehelle kuuluvien sotilaallisten juhla-menoin.

Kahdeksasta sotasyllisoikeudessa tuomitusta viisi – siis yli puolet – on haudattu Hietaniemen kappelin edustalle. Siinä ovat kaikki sotasyllistuumion saaneet entiset pääministerit, joista yhdestä tuli myös presidentti, ja Tyko Reinikka. Siinä heillä on oma sisäpiirinsä oikeudenkäynnin aikaan oikeusministerinä toimineen Urho Kekkosen ja silloin pääministerinä olleen J.K.Paasikiven hautojen välissä.

Poliittinen jälkivaikutus

Sotasyllisoikeudessa tuomituilla alkoi olla uutta aatepoliittista merkitystä 1960-luvun loppupuolella ja varsinkin 1970-luvulla kun uusvasemmistolainen mielipideaalto lähti nousuun. Heistä tuli luokkataistelun ase. He olivat oppinutta yläluokkaa, ja monet heistä olivat varakkaita, ja taatusti porvareita. Ennen kaikkea he olivat olleet yhteistyössä Hitlerin Saksan kanssa ja heissä pelkistyi neuvostovastaisuuden äärimmäinen ilmentymä, sillä he olivat johtaneet sotaa maailman proletariaatin isänmaata vastaan.

Todistelu sotasyllisoikeudessa tuomittujen rikollisuudesta ei enää 1980-luvulla palvellut vasemmis-

ton tavoitteita yhtä hyvin kuin 1970-luvulla. Talvisota ja jatkosota eivät sopineet aseiksi siinä taistelussa, joka tarkoituksena oli tukea Neuvostoliiton sotilaspoliittista asemaa kylmän sodan päätösvaiheen kilpavarustelussa ja aseriisuntaneuvotteluissa. Sodan ja rauhan kysymys irtautui historiasta ja sotasyllisyys erkani oikeudesta. Historiantutkimus pystyi hyödyntämään väljentyntä henkistä ilmastoa. Sota-ajan tutkimus tehostui ja monipuolistui dramaattisesti. Se pystyi kohta kohdalta osoittamaan, miten onntoa oli luokkakantainen ja neuvostovetoinen historiantulkinta.

Suomalaisen 1970-luvulla omaksuma neuvostovetoinen tulkinta talvi- ja jatkossodista muuttui 1990-luvun alun aikoihin historiallis-analyyttiseksi, ja se muutos kasvoi omalla voimallaan suomalaisesta tietoisuudesta.

Talvisodan 50-vuotispäivä 1989 oli koko sota-ajan kansallisen muiston suuri käänne. Kremlin ylimmän vallan käyttäjä laski seppeleen Hietaniemen sankariristille vasta kesällä 1992, mutta sen tuoja oli Venäjän presidentti.

Neuvostoliitto ei tehnyt koskaan henkisesti sovintoa Suomen kanssa. Sille Suomi ja Suomen poliittiset johtajat olivat sotasyllisiä loppuun asti. Vasta Venäjän presidentti Boris Jeltsin myönsi julkisesti, että Neuvostoliitto aloitti talvisodan, ja että se oli jatkosodan keskeinen syy.

Sotasyllisoikeudessa tuomittujen historiallisen korpivaellus päättyi puolustusvoimien 75-vuotisjuhlan paraatissa Hämeenlinnassa 1993, kymmenkunta vuotta sen jälkeen kun viimeinen tuomituista oli kuollut. Presidentti Mauno Koivisto sanoi paraatipuheessaan, että talvi- ja jatkosodan edellä kaikki maan johdon tekemät tärkeät valinnat tehtiin oikein - silloin kun valinnan varaa oli. Viimeistään siitä lähtien sota-ajan historia on ollut tavallista historiaa, jota käsitellään lähdetietojen ja niiden tarjoamien analyysivaihtoehtojen perusteella, eikä poliittisena kostona tai henkisenä miekkalähetyksenä.

Sotasyllisyyssoikeudessa tuomitut eivät olleet syyllisiä sotaan. Heidät tuomittiin erityistuomioistui-messa, joka perustettiin poliittisessa pakkotilassa laaditulla poikkeuslailla. Siksi sotasyllisoikeudenkäynti antaa hyvin paljastavan ja havainnollisen kuvan sodan jälkeen Suomessa vallinneesta poliittisesta tilanteesta ja maan ulkoisesta asemasta. Sodan aikaisista asioista se ei kerro mitään merkittävää. Sen kertoo historia.

Jatkuu...
Eversti Matti Lukkarin puheenvuoro julkaistaan seuraavassa lehdessä.

MARTAN päivää vietettiin Pohjassa

Kurkijoen Marttayhdistyksen martat kokoontuivat viettämään Martan päivää Pohjan tilalle Loimaalle. Kuten kuvista näkyy, väkeä oli mukavasti paikalla ja hauskat kilpailut kirvoittivat naurut.

Mitä se kissakuva tässä joukossa tekee? No, ei sellaisia pitoja, etteivätkö Martat yhtä kuokkavierastakin pystyisi ruokki-maan... kissa sai herkku-aterian Martan päivän kunniaksi.

Kiitos kaikille mukana-olosta, osallistumisesta ja järjestämisestä.

NAMI NAMI, nopea ja helppo

Vielä ehdit, jos kiirettä pidät - tehdä pensaitten lehdistä hyvää mehua:

Jonkinmoinen kasa viinimarjan lehtiä, musta, punainen ja valkoinen, jos on. Poista pitkä kanta. Samaa kasaan vielä vadelman lehtiä.. muutama koivunlehti ja nokkosen latvaosan lehtiä.

Keitä noin neljä litraa vettä päälle ja viskaa sekaan parin hyvin pestyn sitruunan kuoret. Peitä astia.

Kun liemi on jäähtynyt, ota lehdet pois.

Sekoita joukkoon soke-ria makusi mukaan ja niiten kahden sitruunan mehu.

A, vot, valmista on ja jääkaappikylmänä maistuu makoisalle.

Onerva.

Näin kasvoi tammi viime kesänä. Talvella jänikset söivät sen miltei puolta lyhyemmäksi. Keväällä laitoin ympärille kana-verkon, ettei tuho uusiudu. Laatassa lukee: Kurkijoen evakot. Istutti O. Puro.

Yöllä vessaan mutta mennäkö lääkäriin?

Aikuisen työssäkäyvän väestön toistuvasta yöllisestä wc-hädästä on kehkeytymässä Pohjoismaissa todellinen kansanvaiva. Uuden tutkimuksen mukaan keskimäärin puolet pohjoismaalaisista yli 45-vuotiaista naisista ja miehistä joutuu käymään yöllä wc:ssä pissalla. Ja vaikka wc-käyntien katkomasta unirytmistä voi koitua vakaviakin terveydellisiä haittoja, lääkärille öisestä pissahädästä ei kuitenkaan usein puhuta. Vain vain pidetään yhtäältä vähäpätöisenä ja toisaalta väijäämättömänä.

Joka yö noin puolet yli 45-vuotiaista pohjoismaalaisista naisista ja miehistä nousee ylös sängystä mennekseen pissalle. Öiset wc-käynnit häiritsevät unirytmia heikentäen siten elämänlaatua huomattavastikin. Siitä huolimatta vai-

vasta ei juuri puhuta lääkärille.

Tanskalaisista yöllä wc:ssä käyvistä jopa 83% jättää tieteen tahtoen mainitsematta vaivastaan lääkärilleen. Korkea prosenttiluku johtuu arvioiden mukaan siitä, että yölliseen pissahädään suhtaudutaan iän mukanaan tuomana vaivana, jonka aiheuttaa ikääntynyt rakko. Asia ei kuitenkaan ole niin yksinkertainen.

”Me kehotamme yöllisestä pissahädästä kärsiviä keskustelemaan asiasta lääkäriensä kanssa. 45-vuotiaana et ole vielä vanhus ja vaivanaiheuttajia voi olla monia, joista useita voidaan hoitaa”, sanoo lääkäri Jens Piero Quartarolo Ferring Lægemedler A/S -yhtiöstä, jonka toimeksiannosta pohjoismaalaisten yöllistä virtsaamisentarvetta selvittävä tutkimus toteutettiin.

Apua on saatavilla

Elämäntavat ja lisääntynyt virtsaneritys voivat aiheuttaa yöllistä virtsaamisentarvetta, vaikka normaalisti virtsaneritys on yöllä päiväaikaa selvästi vähäisempää. Jos öisen virtsaamisentarpeen aiheuttaja on virtsan ylituotanto, ongelmaan on olemassa lääkahoito. Mikäli taas yöllisen virtsaamisentarpeen takana ovat elämäntavat, kofeiini- ja alkoholipitoisten juomien määrää tulisi vähentää.

Monia yöllisen pissahädän aiheuttajista voidaan hoitaa. Oikean synn selvittämiseksi on tärkeää, että vaivasta keskustellaan lääkärin kanssa.

Yöllinen pissahätä vai-vaa tanskalaisia muita pohjoismaalaisia useimmin – suomalaisia tutkittu vähän

Skandinavian laajimman mielipidetutkimuslaitoksen, Zaperan.com:in, vastikään toteuttaman selvityksen mukaan sekä miehet että naiset kärsivät yöllisestä

piissahädästä yhtä usein ja että tanskalaisia vaiva kohtaa keskimääräisesti muita pohjoismaalaisia useimmin. Ruotsalaisista 51% prosenttia yli 45-vuotiaista käy yöllä pissalla – Norjan vastaava luku on vain 39% ja Tanskan huikeahkot 60%.

Suomessa yöllisen wc-hädän yleisyyttä on tutkittu vähän. Suomi ei ollut mukana Zaperan tekemässä tutkimuksessa. Naistentautien lääkäri Juha Mäkinen Turun yliopistollisesta sairaalasta ei kuitenkaan usko, että yöllinen vessassa käyminen olisi Suomessa sen harvinaisempaa kuin muissa Pohjoismaissa.

”Suomalaiset eivät juuri eroa elintavoiltaan muista pohjoismaalaisista. Vaikka tarkkoja lukuja ei Suomessa olekaan, on todennäköistä, että Suomessa kärsitään toistuvasta yöllisestä wc-hädästä yhtä paljon kuin muissa pohjoismaissa.”

Tervetuloa julkistamis-tilaisuuteen

KARJALA-VETOOMUKSESSA YLI 100.000 ALLEKIRJOITTAJAA

Kansalaisvetoomuksensa Karjalan palauttamiseksi on jo yli 100.000 allekirjoittajaa. Tämä välitavoite julkistetaan tiedotustilaisuudessa Lauantaina 16.10. 2004 klo 15:00 Helsinki, Aleksanterinkatu 12, Balder-sali Tilaisuudessa esitellään vetoomusryhmän puheenjohtaja ja professori Olli Halkka sekä kolme

suurkerääjää: Taavi Visaranta, Tarmo Rinne ja Anja Ruponen.

Raita Karpo esiintyy tilaisuudessa.

Tilaisuudesta lähetetään viesti valtiojohtajalle.

Keräyksen ovat pääasiassa suorittaneet em. kolme suurkerääjää sekä Tarton Rauha ry ja Aluepalautus ry.

Keräys jatkuu laajennetuvin voimin.

Tilaisuuden järjestävät ProKarelia ja Karelia Klubi ry ja sen vetäjänä toimii Klubin puheenjohtaja Antero Siljola.

Tervetuloa julkistamistilaisuuteen!

VAIN KIVI JÄLJELLE JÄÄ..

”Kivi jää jäljelle, vaikka veteraanit poistuvat.”

Näin sanoi eräs veteraani juhlan jälkeen.

Lohjan kirkkokenttä sai jo toisen vaikuttavan juhlan vain kuukauden välein. Elokuussa oli juhlan aiheena yksityinen, suuri veteraanimme Johannes Virolainen. Nyt 19. 9 paljastettiin kaikille veteraaneille yhteinen muistokivi.

Se graniittilohkare nousi esiin harjun moottoritien uumenista. Pääsi kunnia-tehtävään, sai kupeeseensa Kalle Mäkisen suunnitteleman muistolaatan. Laatan tekstissä lohjalaiset kiittävät veteraanien perinnöstä.

itsenäisestä isänmaasta.

Laatan paljasti prikaatinkenraali Olli Heiskanen, joka sanoi muistokiven olevan kunnianosoitus veteraanien arvokkaalle työlle isänmaan puolesta.

Tilaisuus oli juhlava, niinkuin asiaan kuului, mutta...

Oma kommenttini, miksi vasta nyt?

Kirjoittaessani näitä rivejä vieressäni pöydällä on jonkun aikoja sitten tallentama mietelause:

”Kun arvostelet ihmisiä, älä tutki heidän virheidensä seurauksia vaan syitä.”

Syitä asiaan en tiedä, mutta kovasti myöhässä

ovat. Piti kulua 60 vuotta ennen kuin siellä ja täällä pitkin Suomeamme herättiin laittamaan edes laatta ilmoittamaan nuoremmillekin. kuka tämän itsenäisyyden on meille taannut.

Hyvä tietysti näinkin ettei sentään vedetty satavuotista Ruusun unta ennen kuin jotain saatiin aikaiseksi. On mukavaa, että muuttamat elossa olevat sankarimme ehtivät nähdä työnsä arvostuksen.

Toivoisin vielä lähes unohdettujen veteraanien, lottien, saavan ikioman muistomerkkinsä.

Sitä odotellessa, *Onerva.*

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Lusikka
2. 400 miljoonaa litraa
3. Meksiko city, yli 20 milj. asukasta
4. Aabrahamin puolisoa, Saaraa.
5. Oslo
6. Norjassa
7. Keiko
8. Veikko Sinisalo
9. Kaksi
10. 14 päivää.

Karjala-myymäla

Erikoisliike Karjalasta ja karjalaisuudesta kiinnostuneille

Helsingin myymälä, Kasarmikatu 16

Kauppakatu 41, 53100 Lappeenranta
 • Puh. (05) 541 4650, fax (05) 541 4651
 • sähköposti: karjaja@myymala.inet.fi
 • www.karjala-myymla.fi

KOULULUOKAT / SEURAT

Ansaitkaa 700 €

Myymlä ilman riskiä helposti myytäviä tuotteitamme!

Soittakaa **010 - 850 47 90**

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950, Oikokatu 3
 Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan Aluesairaalaa

Asianajajia

ASIANAJAJA
 on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeus-turva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN
 Varatuomari
 Julkinen kaupantavhlistaja
 Kauppakatu 9-11 B, Loimaa
 p. (02) 762 2888, fax 763 2313
 heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY
 Varatuomari Jari Heikman
 varatuomari Kaarina Nylamo
 oik.yo Tiina Tähtinen
 Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
 puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
 jari.heikman@aatsto.inet.fi
 www.heikman.com

EHT-liiton jäsen

Erikoishammasteknikko MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921 luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
 PUHELIN (02) 760 511

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
 Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
 Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
 Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

SPAR LOIMAA

12 v.

nonstop parturi
040-765 7028

Alko
762 2062

Oigatar
762 1413

LOP-Kultapiste
763 2150

Kahvila
762 4432

Naisellista muotia Loimatar
762 2848

Ritvan ja Olin Eines-keittiö
76368520

Saksitut SYNTTÄRI-EXTRAT

Chick Broilerin reisi-koipi marinoitu n. 1,25 kg **1,39 kg**

Fazerin Sininen maitosuklaalevy 200 g (795 kg) **1,59 kpl**

Chiquita banaanit **0,99 kg**

Taffel megapussit 300 g (5,69 kg) **1,99**

PERJANTAINA 8.10. KLO 10.00-18.00

POSSUPÄIVÄ
 IRTOMYYNNISTÄ SUOMALAISTA LAADUKASTA PORSAA LIHAA

Etuselkä ja lapa **200 kg**

Kinkku ja selkä **400 kg**

SPAR LOIMAA
 Kauppias Sami Toivonen
 puh. (02) 763 6850
 ma - pe 7-21, la 7-18

Ruokakauppa Sinun makuusi